

Bc. Marie Nosková: Zkušenosti učitelů se sexuální výchovou

Diplomová práce

Posudek vedoucí práce

Studentka se ve své práci zaměřila na zkušenosti učitelů ze Středočeského kraje se sexuální výchovou. Diplomová práce přispívá kvalitativní sondou do praxe škol, které s tímto kontroverzním tématem pracují různě. V teoretické části práce studentka vznik a význam sexuální výchovy jako takové, ale také cíle a zásady, které má plnit. Zásady se v principu shodují se zásadami efektivní prevence. Dále představuje inspirativní zahraniční praxi, včetně postoje WHO a studií, které se týkají sexuálního zdraví a dalších souvisejících témat. V poslední kapitole teoretické části uvádí programy, které je možné využívat v českém prostředí. Jedná se o představení konkrétních materiálů i organizací, které se tématu sexuální výchovy věnují.

Teoretickou část považuji za dobře pracovanou, bohatou na inspiraci v teoretických základech i praktických aplikacích v podobě konkrétních programů. Studentka využívá tuzemské i zahraniční zdroje, které vhodně cituje. V určitých kapitolách (především při představení pojetí sexuální výchovy a historie) by mohlo být čerpáno z většího množství zdrojů, v některých částech se citace jednoho zdroje opakuje častěji, přitom alternativní zdroje by bylo možné nalézt. Celkově je text dobře strukturovaný a obsahuje zásadní témata, se kterými se následně pracuje v empirické části detailněji.

Cílem praktické části je zmapovat, jak učitelé (konkrétně metodici prevence) přistupují k tématu a výuce sexuální výchovy na daných základních školách. Studentka definovala 3 výzkumné otázky, které zní:

- Jak na téma sexuální výchovy vyučující nahlízejí.
- Jak si s tímto tématem poradili.
- Zda je vyučovaná sexuální výchova nějak ovlivněna názory, zkušenostmi a pocity vyučujících.

Metodologie výzkumu je popsána kvalitně, obsahuje všechny důležité části, představuje mimo jiné i konkrétně naformulované otázky, které studentka využila pro dotazování v rámci polostrukturovaného rozhovoru. V empirické části je věnován prostor také reflexi výzkumníka, která je velice důležitá (vzhledem k zaměstnání studentky). Výsledky výzkumu jsou představovány prostřednictvím kódů, které vznikly využitím tematické analýzy, které jsou vždy nadpisem dané podkapitoly. Tato prezentace dat (spolu s úvodní přehledovou tabulkou) je

vhodně strukturovaná, členění pomáhá dobré orientaci ve výsledcích práce. Při představování výsledků jsou často využívány přímé citace, které doplňují a rozšiřují hlavní text analýzy, poskytují další informace.

Diskuze představuje odpovědi na výzkumné otázky a rozšiřuje pohled na aktuální problematiku. Uvádí také největší slabiny programů a celkového přístupu k sexuální výchově (jako je např. nahodilost programů či možnost téma úplně vynechat). Pojednány jsou také limity a přínosy práce. Mezi limity práce řadí studentka především vlastní nezkušenost s vedením výzkumných rozhovorů, které jí neposkytly tolik dat, kolik předpokládala. Jednoznačným přínosem práce je realistický pohled na aktuální situaci poskytování programů sexuální výchovy.

Celkově práci hodnotím jako zdařilou. Studentka má o téma diplomové práce velký zájem, pravidelně konzultovala své postupy a nejistoty v průběhu psaní práce. Limit práce vnímám v nižším počtu využitých zdrojů, ze kterých bylo v práci čerpáno, a také menší výtěžnost rozhovorů, které by zřejmě při preciznější přípravě otázek mohly vést ke komplexnějšímu zodpovězení výzkumných otázek. To je poučení pro případné další výzkumné aktivity studenty. Diplomová práce je zajímavá a kriticky poukazuje na praxi prevence na základních školách.

Turnitin uvádí 10% shodu, což je adekvátní vzhledem k rozsahu citování.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- Jaké doporučení pro školy byste na základě výsledků Vašeho výzkumu formulovala?
- Jak si vysvětlujete rozdíl mezi deklarovanou důležitostí výuky sexuální výchovy, kterou uvádí metodici prevence, a následným distancováním od tohoto tématu, které ale jednoznačně mezi preventivní témata patří?
- Zdůvodněte specifický výběr Středočeského kraje pro realizaci výzkumu. Jaký rozdíl v datech byste předpokládala, pokud byste výzkum rozšiřovala na celou republiku?
- V textu popisujete určitou neochotu učitelů mluvit o emocích v souvislosti s tímto tématem. V čem může tato neochota spočívat? Jak si ji vysvětlujete?